

Οδηγός Σπουδών του Προγράμματος

***Η «τέχνη» του πολέμου στον Μεσαίωνα:
Εισαγωγή στη Στρατιωτική Ιστορία του Βυζαντίου***

**Σύγκρουση Βυζαντινών-Αράβων στον
Λαλακάοντα ποταμό (863)**

ΠΑΤΡΑ, 2025

Περιεχόμενα

A. Γενικά Στοιχεία & Περιγραφή Προγράμματος	3
B. Δομή του Προγράμματος	7
Γ. Μεθοδολογία Υλοποίησης του Προγράμματος , Αξιολόγηση & Πιστοποίηση	11
Δ. Τρόπος Επιλογής & Εγγραφή στο Πρόγραμμα.....	12

A. Γενικά Στοιχεία & Περιγραφή Προγράμματος

Τίτλος Προγράμματος:

Η «τέχνη» του πολέμου στον Μεσαίωνα: Εισαγωγή στη Στρατιωτική Ιστορία του Βυζαντίου

Συνολική διάρκεια: 175 ώρες / 12 εβδομάδες

Μονάδες ECTS: 7 (ανά κύκλο)

Μέθοδος υλοποίησης και διαδικασίες παρακολούθησης: Ασύγχρονη και εξ αποστάσεως

Θεματικό Πεδίο: Ανθρωπιστικών Επιστημών

Διδακτικές Ενότητες του Προγράμματος:

1. Μεσαιωνική και Βυζαντινή Στρατιωτική Ιστορία
2. Βυζαντινά πολεμικά εγχειρίδια
3. Ηγεσία: Ο βυζαντινός στρατηγός
4. Ο στρατός
5. Η «τέχνη» του πολέμου: Μάχες και πολιορκίες
6. Πολεμική τεχνολογία
7. Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή I: Το Βυζάντιο και οι λαοί της στέπας
8. Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή II: Το Βυζάντιο και οι Άραβες
9. Οι Σταυροφορίες και το Βυζάντιο: Η περίπτωση των Νορμανδών
10. Οι Οθωμανοί
11. Η «πολεμική» ιδεολογία των Βυζαντινών
12. Η ιστορία του βυζαντινού πολέμου: Αξιολόγηση

Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος:

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα αποσκοπεί στην μύηση των εκπαιδευόμενων στην «τέχνη» του μεσαιωνικού και κυρίως του βυζαντινού πολέμου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η τακτική και στρατηγική, ο βυζαντινός στρατός και ο εξοπλισμός του, ο χερσαίος πόλεμος και η πολιορκητική τέχνη. Επίσης, περιγράφεται η σύγκρουση του Βυζαντίου με ποικίλους λαούς της Ευρώπης και της Ασίας (Νορμανδοί, Λαοί της στέπας, Άραβες, Οθωμανοί) ώστε να διαφανούν τα ιδιαίτερα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά τους και οι πιθανές συνθέσεις ή ανταλλαγές σε επίπεδο τακτικής και στρατηγικής. Τέλος, αναλύεται η «πολεμική» ιδεολογία των Βυζαντινών, στην οποία οφείλεται εν πολλοίς η μακραίωνη ισχύς και πορεία του Βυζαντινού κράτους. Καθώς εντείνεται όλο και περισσότερο το επιστημονικό ενδιαφέρον για τη μελέτη του

πολέμου στο Βυζάντιο διεθνώς, το Πρόγραμμα προσφέρει μια συνολική και εκ βάθους ενημέρωση για τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, που προσεγγίζει το πολεμικό φαινόμενο διεπιστημονικά.

Αναγκαιότητα του Προγράμματος:

Ο πόλεμος διδάσκεται κυρίως στις Στρατιωτικές Ακαδημίες και Σχολές, όπου προσεγγίζεται, όπως είναι αναμενόμενο, από τη στρατιωτική – επιχειρησιακή σκοπιά του. Συγκεκριμένα το μάθημα της Στρατιωτικής Ιστορίας αποτελεί ένα από τα βασικά μαθήματα των προγραμμάτων Σπουδών τους, εστιάζοντας στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του 19ου και 20ου αι. Παράλληλα, τα πανεπιστημιακά τμήματα των Διεθνών Σχέσεων και των Στρατηγικών Σπουδών παρέχουν συναφή μαθήματα, εφόσον το πολεμικό φαινόμενο παρέχει διδάγματα ηγεσίας, διπλωματίας και στρατηγικής ανάλυσης. Ωστόσο, στον ευρύτερο ακαδημαϊκό χώρο και ιδιαίτερα στη Φιλοσοφική Σχολή η διδασκαλία ενός τέτοιου αντικειμένου δεν έχει βρει ακόμη τη θέση που του αξίζει, αφού μέχρι το πρόσφατο παρελθόν ο πόλεμος διδασκόταν μόνο μέσα από το πρίσμα της πολιτικής, ως μία σειρά αλληπάλληλων πολιτικο-στρατιωτικών γεγονότων. Ανήκε δηλαδή στο πεδίο της πολιτικής ιστορίας και αντιμετωπιζόταν αποκλειστικά ως μέρος αυτής. Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί το ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για τον πόλεμο. Μάλιστα ορισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού (π.χ. King's College, Λονδίνο) έχουν δημιουργήσει μακρά παράδοση στις σπουδές του πολέμου. Στην Ελλάδα, η ιστορική έρευνα έχει να επιδείξει μεγάλη πρόοδο αναφορικά με τη μελέτη του πολεμικού φαινομένου τόσο στην αρχαιότητα, όσο και στον Μεσαίωνα. Ιδιαίτερα για το Βυζάντιο, η έρευνα του πολέμου έχει αποδώσει σημαντικά αποτελέσματα τις τελευταίες δεκαετίες. Μάλιστα, η στρατηγική του βυζαντινού κράτους έχει αξιοποιηθεί διεθνώς τόσο από επιστήμονες, όσο και από πολιτικούς και στρατιωτικούς ως μοντέλο ανάλυσης για τον σύγχρονο κόσμο (βλ. E. Luttwak). Επίσης, μεγάλη είναι πλέον η βιβλιογραφική παραγωγή για τον βυζαντινό πόλεμο, ενώ και η διδασκαλία του αρχίζει να παρέχεται σε ορισμένα Πανεπιστήμια (π.χ. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) σε συνάφεια με την πολιτική και την κοινωνική ιστορία του Βυζαντίου. Με τον τρόπο αυτό γίνεται περισσότερο κατανοητό το Βυζάντιο ως ένας πολιτικός και ιδεολογικός οργανισμός, που άφησε το στίγμα του στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία.

Το παρόν Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες διδασκαλίας του πολέμου ως ακαδημαϊκού αντικειμένου συμβάλλοντας στη διάχυσή του στην κοινωνία. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν αφενός να ενισχύσουν τις γνώσεις τους για το βυζαντινό παρελθόν, και αφετέρου να αναγνωρίσουν ένα φαινόμενο επίκαιρο και διαχρονικό.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Γνώσεις

Μετά το πέρας του Προγράμματος ο/η εκπαιδευόμενος/η θα είναι σε θέση να:

1. Γνωρίζει τα είδη και τον ρόλο των ενόπλων δυνάμεων στο Βυζάντιο.
2. Εμβαθύνει στη στρατηγική των Βυζαντινών και να κατανοεί τη χρήση της διπλωματίας.
3. Περιγράφει σημαντικά στρατιωτικά γεγονότα και να τα αξιολογεί από επιχειρησιακή άποψη.

4. Αντιλαμβάνεται την έννοια της «πολεμικής» ιδεολογίας.
5. Επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα, όπως π.χ. οι οχυρώσεις, η πολεμική τεχνολογία, κ.ά.
6. Εντοπίζει τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές στην πολεμική κουλτούρα μεταξύ ποικίλων μεσαιωνικών λαών και πολιτισμών.
7. Κατανοεί την έννοια της ηγεσίας.
8. Διατυπώνει κρίσεις σχετικά με τη διαχρονικότητα του πολεμικού φαινομένου και να αναγνωρίζει τη σημασία της ειρήνης.
9. Κατανοεί το είδος και την ποιότητα του βυζαντινού κρατικού και πολιτειακού μορφώματος.

Δεξιότητες

Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/η θα μπορεί να:

1. Υπολογίζει το κόστος του πολέμου.
2. Σχεδιάζει ιστορικές μάχες.
3. Αναπαριστά τα όπλα των Βυζαντινών.
4. Ενδιαφέρεται για τη μελέτη και παρατήρηση ειδικότερων θεμάτων, όπως λ.χ. τα κάστρα και τα οχυρά της περιοχής του, κλπ.
5. Χρησιμοποιεί τα μεθοδολογικά εργαλεία της στρατιωτικής ιστορίας.
6. Μελετά τις ιστορικές πηγές.
7. Επεξεργάζεται τη διεθνή βιβλιογραφία.

Στάσεις/Συμπεριφορές

Τέλος, ο/η εκπαιδευόμενος/η θα αναπτύξει ορισμένες στάσεις, όπως να :

1. Υπερασπίζεται τις ιδιαιτερότητες εκάστου λαού και πολιτισμού.
2. Υποστηρίζει την άμυνα και τους μηχανισμούς της.
3. Συνηγορεί υπέρ της καλής λειτουργίας των κρατικών θεσμών.
4. Προβληματίζεται και να επαναξιολογεί έννοιες, όπως αυτές της απειλής, του επεκτατισμού, του милитарισμού, κλπ.

Σε ποιους απευθύνεται το Πρόγραμμα:

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα απευθύνεται σε: α) πτυχιούχους των Ανθρωπιστικών Επιστημών, β) πτυχιούχους Στρατιωτικών Σχολών, γ) πτυχιούχους άλλων Σχολών (Θετικών Επιστημών, κ.ά), δ) απόφοιτους Αστυνομικών Ακαδημιών και Σωμάτων Ασφαλείας, και δ) φοιτητές (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς) τόσο της Φιλοσοφικής, όσο και άλλων Σχολών ΑΕΙ. Συνεπώς, τόσο οι πτυχιούχοι όλων των πανεπιστημιακών τμημάτων, συμπεριλαμβανομένων των Στρατιωτικών και Αστυνομικών Σχολών ανεξάρτητα από ηλικία, όσο και οι φοιτητές όλων των Σχολών ΑΕΙ θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν ένα ολοκληρωμένο διδακτικό και εκπαιδευτικό σχήμα με θέμα τον πόλεμο στο Βυζάντιο. Από τη διεξαγωγή της πολεμικής σύρραξης μέχρι τις αντιλήψεις σχετικά με τη στρατηγική και τον πόλεμο, οι εκπαιδευόμενοι θα διεισδύσουν σε όλα τα στάδια της βυζαντινής πολεμικής σκέψης και πρακτικής, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι Βυζαντινοί αντιμετώπιζαν

στρατηγικά την επικράτειά τους, καθώς και να συνειδητοποιήσουν τις πολύπτυχες παραμέτρους ενός τόσο διαχρονικού φαινομένου, όπως είναι ο πόλεμος.

Στοιχεία Επιστημονικά Υπεύθυνης

Ονοματεπώνυμο: Ευστρατία Συγκέλλου

Ιδιότητα: Επίκουρη Καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας

Email Επιστημονικά Υπεύθυνου/ης: esynkellou@uoi.gr / synkellou@gmail.com

Τμήμα: Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Σχολή: Φιλοσοφική

Πλήρες βιογραφικό σημείωμα Επιστημονικά Υπεύθυνης:

<https://bs.hist-arch.uoi.gr/sugkellou>

<http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/sugkellou/index.htm>

<https://uoi.academia.edu/EfstratiaSynkellou>

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα της Επιστημονικά Υπεύθυνης:

Η Δρ. **Ευστρατία Συγκέλλου** είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της εστιάζονται στην πολεμική και στρατιωτική ιστορία του Βυζαντίου, τη βυζαντινή κοινωνία, τις σχέσεις των βαλκανικών λαών με το Βυζάντιο, την ιστορική γεωγραφία και την τοπική ιστορία. Οι δημοσιεύσεις της αφορούν κυρίως ζητήματα βυζαντινής Στρατιωτικής Ιστορίας. Έχει εκδώσει τη μονογραφία με τίτλο *Ο πόλεμος στον δυτικό ελλαδικό χώρο κατά τον ύστερο Μεσαίωνα (13ος-15ος αι.)* [Ε.Ι.Ε./Ι.Β.Ε., Μονογραφίες 8], Αθήνα 2008. Διαθέτει μεγάλη ερευνητική και διδακτική εμπειρία, ενώ πρόσφατα υπήρξε Επιστημονικώς Υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο «Προσωπογραφία της Μεσαιωνικής Ηπείρου (4ος-15ος αι.)». Στις συναφείς με τη στρατιωτική ιστορία του Βυζαντίου ερευνητικές δραστηριότητές της εντάσσονται επιπλέον η εκπόνηση με υποτροφία του Ι.Κ.Υ μεταδιδακτορικής έρευνας στο Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών με θέμα «Οι πολεμικές συγκρούσεις και οι κοινωνικές τους διαστάσεις στο βυζαντινό κράτος κατά τους παλαιολόγειους χρόνους», καθώς και η συνεργασία της στο ερευνητικό πρόγραμμα του Ι.Ι.Ε/Ε.Ι.Ε με τίτλο «Σύγκρουση και ανταλλαγή μέσα από τους πολέμους των Βυζαντινών: Τεχνογνωσία - πληροφορία - πολιτισμός (7ος- 11ος αι.)». Έχει διδάξει σε διάφορα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (π.χ. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών, κ.ά) και έχει συμμετάσχει σε πλήθος Συνεδρίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Εκπαιδευτές

1. Ευστρατία Συγκέλλου

2. Γεώργιος Θεοτόκης

<https://ibnhaldun.academia.edu/GeorgiosTheotokis>

Ο Δρ. **Γεώργιος Θεοτόκης** είναι Λέκτορας Ευρωπαϊκής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Ibn Haldun, με ειδίκευση στη Μεσαιωνική Στρατιωτική Ιστορία. Έχει δημοσιεύσει πολυάριθμα άρθρα και μονογραφίες σχετικά με την ιστορία των συγκρούσεων και του πολέμου στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο κατά τη μεσαιωνική και την πρώιμη νεότερη περίοδο. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται τα εξής: *Norman Campaigns in the Balkans 1081-1108* (Boydell & Brewer, 2014), *Byzantine Military Tactics in Syria and Mesopotamia in the Tenth Century* (Edinburgh University Press, 2018), *Twenty Battles that Shaped Medieval Europe* (Robert Hale, 2019), *Bohemond of Taranto - Crusader and Conqueror* (Pen & Sword, 2021) και *Byzantine Military Rhetoric in the Ninth Century: A Translation of the Anonymi Byzantini Rhetorica Militaris* (Routledge, 2021). Είναι επίσης επιμελητής των βιβλίων: *The Military History of the Mediterranean Sea* (Brill, 2018), *Warfare in Eleventh Century Byzantium* (Routledge, 2021) και *Warfare in the Norman Mediterranean* (Boydell & Brewer, 2020).

B. Δομή του Προγράμματος

Θεματικές Ενότητες Προγράμματος & Περιγραφή τους:

Δ.Ε.1 Μεσαιωνική και Βυζαντινή Στρατιωτική Ιστορία

Γνωριμία με το γνωστικό αντικείμενο της στρατιωτικής ιστορίας - εργαλεία ερμηνείας και προσεγγίσεις - η εξέλιξη της έρευνας για τον πόλεμο στον Μεσαίωνα και το Βυζάντιο - η «κουλτούρα» του μεσαιωνικού πολέμου - η συνάντηση των «εμπόλεμων» πολιτισμών του Μεσαίωνα στην Ανατολική Μεσόγειο (στρατηγικές αρχές).

Διάρκεια σε ώρες: 15 ώρες

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνοι εκπαιδευτές: Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.2 Βυζαντινά πολεμικά εγχειρίδια

Οι πολεμικές πραγματείες του Βυζαντίου, τα λεγόμενα *Τακτικά* και ο ρόλος τους στην οργάνωση και διεξαγωγή του πολέμου - επιρροές και επιδράσεις - η διαμόρφωση της βυζαντινής «υψηλής» στρατηγικής.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.3 Ηγεσία: Ο βυζαντινός στρατηγός

Η εικόνα του βυζαντινού στρατηγού - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές - η έννοια της ηγεσίας και ο ρόλος της στον πόλεμο - ο αυτοκράτορας ως στρατηγός και πολεμιστής.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνοι εκπαιδευτές: Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.4 Ο στρατός

Ζητήματα οργάνωσης, στρατολόγησης και εκπαίδευσης του βυζαντινού στρατού - τα «θέματα» και η εξέλιξή τους - κατηγορίες οπλιτών (ιππικό, πεζικό) - οι μισθοφόροι και η συμβολή τους στον πόλεμο - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.5 Η «τέχνη» του πολέμου: Μάχες και πολιορκίες

Ανάλυση της τακτικής και στρατηγικής του χερσαίου πολέμου - οργάνωση και επιμελητεία - η σημασία του γεωγραφικού παράγοντα - η πολιορκητική τέχνη - μεγάλες εκστρατείες και πεδία μαχών - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.6 Πολεμική τεχνολογία

Τα όπλα των Βυζαντινών - καινοτομίες και αλλαγές στην μορφή του πολέμου - επιδράσεις και εξελίξεις - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε. 7 Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή I: Το Βυζάντιο και οι λαοί της στέπας

Οι λαοί της στέπας και τα πολεμικά χαρακτηριστικά τους - συγκρούσεις και τακτικές μαχών - αλληλεπιδράσεις - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε. 8 Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή II: Το Βυζάντιο και οι Άραβες

Οι Άραβες και τα πολεμικά χαρακτηριστικά τους - συγκρούσεις και τακτικές μαχών - αλληλεπιδράσεις - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε. 9 Οι Σταυροφορίες και το Βυζάντιο: Η περίπτωση των Νορμανδών

Η εμφάνιση των Νορμανδών και οι συγκρούσεις με το Βυζάντιο - τακτικές και όπλα - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνος εκπαιδευτής: Γεώργιος Θεοτόκης

Δ.Ε.10 Οι Οθωμανοί

Εμφάνιση και επέκταση των Οθωμανών - πολεμική τακτική και στρατηγική - ενδεικτικά παραδείγματα μέσα από τις ιστορικές πηγές.

Διάρκεια σε ώρες: 15

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνη εκπαιδευτρια: Ευστρατία Συγκέλλου

Δ.Ε.11 Η «πολεμική» ιδεολογία των Βυζαντινών

Βασικές αρχές του βυζαντινού πολέμου - ο αμυντικός και ο «δίκαιος» πόλεμος: από τη θεωρία στην πράξη - παράγοντες διαμόρφωσης της «πολεμικής» ιδεολογίας των Βυζαντινών - ο ρόλος της Εκκλησίας - αντιλήψεις για τον πόλεμο και την ειρήνη.

Διάρκεια σε ώρες: 16

Αξία σε ECTS: 0,6

Υπεύθυνη εκπαιδευτρια: Ευστρατία Συγκέλλου

Δ.Ε. 12 Η ιστορία του βυζαντινού πολέμου: Αξιολόγηση

Συνολική αποτίμηση του βυζαντινού πολέμου (αρχές, αντιλήψεις, θεωρία, πρακτική) - κρίσεις και συμπεράσματα - τεστ αξιολόγησης.

Διάρκεια σε ώρες: 10

Αξία σε ECTS: 0,4

Υπεύθυνοι εκπαιδευτές: Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Επιμέρους Διδακτικών Ενοτήτων:

Τίτλος ενότητας	Εβδομάδα	Ώρες	ECTS	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/ΤΡΙΑ
Μεσαιωνική και Βυζαντινή Στρατιωτική Ιστορία	1	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης
Βυζαντινά πολεμικά εγχειρίδια	2	15	0,6	Γεώργιος Θεοτόκης
Ηγεσία: Ο βυζαντινός στρατηγός	3	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης
Ο στρατός	4	15	0,6	Γεώργιος Θεοτόκης
Η «τέχνη» του πολέμου: Μάχες και πολιορκίες	5	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης
Πολεμική τεχνολογία	6	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης
Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή I: Το Βυζάντιο και οι λαοί της στέπας	7	15	0,6	Γεώργιος Θεοτόκης
Πολεμική σύγκρουση και ανταλλαγή II: Το Βυζάντιο και οι Άραβες	8	15	0,6	Γεώργιος Θεοτόκης
Οι Σταυροφορίες και το Βυζάντιο: Η περίπτωση των Νορμανδών	9	15	0,6	Γεώργιος Θεοτόκης
Οι Οθωμανοί	10	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου
Η «πολεμική» ιδεολογία των Βυζαντινών	11	15	0,6	Ευστρατία Συγκέλλου
Η ιστορία του βυζαντινού πολέμου: Αξιολόγηση	12	10	0,4	Ευστρατία Συγκέλλου & Γεώργιος Θεοτόκης

Γ. Μεθοδολογία Υλοποίησης του Προγράμματος , Αξιολόγηση & Πιστοποίηση

Διδασκαλία & Παρακολούθηση: Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός ακολουθεί τη μεθοδολογία που υποστηρίζει την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως ηλεκτρονική μάθηση. Η διδασκαλία πραγματοποιείται τόσο ασύγχρονα, όσο και εξ αποστάσεως. Συγκεκριμένα, η διαδικασία της διδασκαλίας μέσω συστήματος ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης βασίζεται κυρίως στην ασύγχρονη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού και ανάπτυξη δραστηριοτήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί σε μεγάλο βαθμό η αυτονομία του εκπαιδευόμενου. Επιπλέον, για την ενίσχυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπως και για την αντιμετώπιση ενδεχομένων αποριών των εκπαιδευομένων επί της ύλης του προγράμματος ή την επίλυση ερευνητικών ζητημάτων πραγματοποιείται και εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε ορισμένες διδακτικές ενότητες.

Η διανομή του εκπαιδευτικού και υποστηρικτικού υλικού γίνεται σταδιακά και σε εβδομαδιαία βάση. Το εκπαιδευτικό υλικό βρίσκεται on-line, σε ψηφιακή μορφή, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα τοπικής αποθήκευσής του. Είναι εύκολα εκτυπώσιμο για τους χρήστες που προτιμούν το έντυπο υλικό. Επιπλέον, προσφέρεται η δυνατότητα ανάρτησης υλικού και εργασιών από την πλευρά των επιμορφούμενων προς αξιολόγηση.

Περιγραφή εκπαιδευτικού υλικού: Το εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει α. σημειώσεις συναφείς με την κάθε διδακτική ενότητα, β. εκπαιδευτικό υλικό με τις ιστορικές πηγές, τη συναφή βιβλιογραφία, επιστημονικά άρθρα, βίντεο, απεικονίσεις μαχών και επιπλέον πολυμεσικό υλικό, γ. ανάθεση εργασιών, ασκήσεις αξιολόγησης, μελέτες περίπτωσης και δ. διαλέξεις.

Δείγμα εκπαιδευτικού υλικού: https://kedivim.eap.gr/wp-content/uploads/H_TEXNH_TOY_POLEMOU_STON_MESAIONA.pdf

Τρόπος αξιολόγησης των εκπαιδευομένων: Οι εκπαιδευόμενοι θα εξετάζονται στο τέλος του εκπαιδευτικού προγράμματος εξ αποστάσεως σε ειδικά διαμορφωμένο τεστ με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών πάνω στη διδαχθείσα ύλη.

Αξιολόγηση Προγράμματος: Για την αξιολόγηση των παρεχόμενων από το Πρόγραμμα υπηρεσιών σε επίπεδο εκπαιδευτικού έργου αλλά και διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, ο Εκπαιδευόμενος στο τέλος του προγράμματος καλείται να συμπληρώσει ενιαίο ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει συγκεκριμένους άξονες και δείκτες αξιολόγησης, που επεξεργάζεται και παρακολουθείται από την ΜΕΑ του Ε.Α.Π.¹

Τύπος χορηγούμενου πιστοποιητικού: Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος, χορηγείται «Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης» καθώς και «Παράρτημα Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης», στα οποία αναγράφονται τα εξής στοιχεία: α) η διάρκεια του προγράμματος σε ώρες, β) η μέθοδος διδασκαλίας, γ) οι πιστωτικές μονάδες ECTS και δ) οι τίτλοι των θεματικών ή διδακτικών εννοιών του προγράμματος.

¹ Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ., Άρθρο 8

Τα πιστοποιητικά υπογράφονται από τον Επιστημονικά Υπεύθυνο του Προγράμματος, τον Πρόεδρο του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ και θα είναι διαθέσιμα μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Σε περίπτωση μη επιτυχούς ολοκλήρωσης του Προγράμματος χορηγείται απλή «Βεβαίωση Παρακολούθησης». Για τη χορήγηση των πιστοποιητικών απαιτείται επιπλέον και η αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων του Προγράμματος.

Λοιπές Υποχρεώσεις Εκπαιδευομένων: Πέρα από την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος, για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής από τους εκπαιδευομένους:

- Τήρηση του Οδηγού Σπουδών του Προγράμματος.
- Αποπληρωμή του συνόλου των τελών συμμετοχής.
- Αποδοχή συμμετοχής τους στη διαδικασία αξιολόγησης του Προγράμματος.

Υποχρεώσεις Εκπαιδευτών:

- Επικοινωνούν μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας με τους εκπαιδευόμενους απαντώντας σε απορίες / διευκρινίσεις που τυχόν έχουν διατυπωθεί από τους εκπαιδευόμενους.
- Αναρτούν στην εκπαιδευτική πλατφόρμα ανακοινώσεις αναφορικά με το μάθημα και τον τρόπο διεξαγωγής του
- Επιλύουν απορίες, κατευθύνουν τους εκπαιδευόμενους στη σωστή μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού, προτείνουν επιπρόσθετη βιβλιογραφία -εφόσον ζητηθεί.
- Παροτρύνουν τους εκπαιδευόμενους για συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, εφόσον διαπιστωθεί ότι κάποιοι απέχουν από την εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ασκούν κάθε έργο ή εργασία που άπτεται της εκπαιδευτικής υποστήριξης των εκπαιδευόμενων.
- Βαθμολογούν τις ερωτήσεις ανάπτυξης (ερωτήσεις ανοικτού τύπου) και τις εργασίες των εκπαιδευόμενων.

Δ. Τρόπος Επιλογής & Εγγραφή στο Πρόγραμμα

Απαιτούμενα τυπικά προσόντα και απαραίτητα δικαιολογητικά: Στο Πρόγραμμα είναι δυνατό να συμμετάσχουν απόφοιτοι των Ανθρωπιστικών Επιστημών, των Στρατιωτικών Σχολών, των Αστυνομικών Ακαδημιών και Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και πτυχιούχοι όλων των Σχολών ΑΕΙ οποιασδήποτε ηλικίας. Επίσης, μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) τόσο της Φιλοσοφικής, όσο και άλλων Σχολών ΑΕΙ. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καλή γνώση της Αγγλικής γλώσσας και η χρήση Η/Υ.

Τρόπος επιλογής των εκπαιδευομένων: Οι εκπαιδευόμενοι επιλέγονται με βάση το γνήσιο ενδιαφέρον τους για το αντικείμενο της Στρατιωτικής Ιστορίας. Καταθέτουν βιογραφικό σημείωμα με ενσωματωμένη φωτογραφία και ένα σύντομο υπόμνημα σχετικά με τους λόγους

για τους οποίους ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα. Το βιογραφικό σημείωμα αξιολογείται σε συνδυασμό με τα τυπικά προσόντα και οι εκπαιδευόμενοι επιλέγονται με σειρά προτεραιότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να πραγματοποιείται και συνέντευξη.

Τρόπος εγγραφής στο πρόγραμμα:

Η εγγραφή στο Πρόγραμμα γίνεται ηλεκτρονικά με την υποβολή Αίτησης Εγγραφής στο <https://apps.eap.gr/kedivim/web/>

Δίδακτρα και τρόπος πληρωμής: Το ύψος των διδάκτρων είναι 300 Ευρώ. Προβλέπεται έκπτωση 50 Ευρώ για τους απόφοιτους των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, τους προπτυχιακούς φοιτητές, και τους ανέργους. Τα δίδακτρα καταβάλλονται εφάπαξ πριν την έναρξη του προγράμματος (τουλάχιστον 15 ημέρες). Ωστόσο, προβλέπονται δύο δόσεις για φοιτητές/τριες με χαμηλό εισόδημα όπως προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση. Σε αυτήν την περίπτωση, η δεύτερη δόση των διδάκτρων (το άλλο μισό του αρχικού ποσού) καταβάλλεται ένα μήνα μετά από την πρώτη. Τα δίδακτρα δεν επιστρέφονται.

Καταβάλλονται σε τραπεζικό λογαριασμό του ΕΛΚΕ του ΕΑΠ, με τα παρακάτω στοιχεία:

-Αριθμός λογαριασμού (IBAN): GR84 0171 3190 0063 1915 1450 278

-Τράπεζα: Τράπεζα Πειραιώς

-Στοιχεία δικαιούχου: ΕΛΚΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Στο αποδεικτικό κατάθεσης οπωσδήποτε να αναγράφεται το όνομα και το επίθετο του καταθέτη καθώς και ο τίτλος του προγράμματος: **«Η «τέχνη» του πολέμου στον Μεσαίωνα: Εισαγωγή στη Στρατιωτική Ιστορία του Βυζαντίου».**

Πληροφορίες: Βασιλική Τζουβάρα

Υπεύθυνη Γραμματείας του Προγράμματος

Email: vastzouvara@gmail.com